

PUP 2003 – 2006

Inhoudsopgave

1 Inleiding	
1.1 Algemeen	3
1.2 Sturingsmodel	
1.3 Leeswijzer	
2 Landinrichting	
2.1 Algemeen	6
2.2 Beschikbare middelen landinrichting 2003	
3 Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid	
3.1 Algemeen	9
3.2 SGB-gebieden in de Provincie Utrecht	
3.3 Beschikbare middelen	
3.4 Verdeling van de beschikbare middelen over de SGB-gebieden	
3.5 Prestaties SGB 2003-2006	
4 Grondverwerving en particulier natuurbeheer	
4.1 Algemeen	12
4.2 Beschikbare middelen voor grondverwerving	
4.3 Grondverwervingsdoelstelling	
5. Stand van zaken en planning gebiedsgerichte projecten	13
6. Natuur- en beheersgebiedsplannen	
6.1 Natuurgebiedsplannen	17
6.2 Beheersgebiedsplan provincie Utrecht	
6.3 Kleine Landschapselementen	
6.4 Beleidswijziging	
7. Natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer	20
7.1 Particulier natuurbeheer	
7.2 Natuurbeheer door terreinbeheerders	
7.3 Agrarisch natuurbeheer	
8. Kavelruil (A3)	23
9. Uitvoering Natuurbeschermingswet	24
10. Uitvoering rijks- en provinciaal soortenbeleid	25
11. Uitvoering EU-cofinancieringsregelingen	
11.1 EU kaderverordening plattelandsvernieuwing	26
11.2 Structuurfonds doelstelling 2	
11.3 Communautair initiatief LEADER +	
11.4 Provinciale middelen	
12. PUP 2003 en het Uitvoeringscontract 2003-2003	28
Bijlagen:	
1. Gebiedskarakteristieken	
2. Kaart ligging landinrichtingsprojecten provincie Utrecht	
3. Kaart ligging SGB-actiegebieden	
4. Overzicht van de subsidiepercentages per SGB project.	

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit is het derde Provinciale Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (PUP) van de Provincie Utrecht, dat is opgesteld in het kader van het sturingsmodel voor het landelijk gebied. Dit PUP beschrijft de uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijk gebied voor 2003 voor wat betreft gebiedsgerichte projecten, de grondverwerving en (land)inrichting voor 'groene' doelen, EU-cofinancieringsregelingen en een aantal meer specifieke instrumenten op het gebied van natuur en landschap.

1.2 Sturingsmodel

Dit PUP vloeit voort uit de afspraken die zijn gemaakt tussen het IPO en de ministeries van LNV, VROM en V&W over het sturingsmodel voor het landelijk gebied. Afgesproken is dat het rijk de uitvoering van het gebiedsgerichte beleid stuurt op hoofdlijnen en dat de provincies de uitvoering beleidsmatig aansturen via planvorming en programmering. Het sturingsmodel heeft betrekking op gebiedsgerichte rijksregelingen, zoals landinrichting, de grondverwerving voor 'groene' doelen, de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid (SGB), het Programma Beheer, het POP en de Reconstructie.

Met het sturingsmodel voor het landelijk gebied wordt gewerkt aan een meer doelgerichte en flexibele financiering van natuur-, milieu- en waterbeleid voor het landelijk gebied. Rijk en Provincie hebben afgesproken om de realisatie van het beleid zoveel mogelijk vorm te geven door de te realiseren doelen te formuleren in toetsbare termen, waarbij een directe koppeling plaatsvindt tussen de doelen en de daarvoor beschikbaar te stellen middelen. Het rijk spreekt de provincies aan op resultaten. Hiermee is de uitvoering van het beleid rondom het geïntegreerde gebiedsgerichte beleid volop in beweging.

Het sturingsmodel versterkt de regierol van de provincies bij de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied. De omslag van instrument- naar doelgerichte financiering vraagt organisatorische aanpassingen bij alle betrokken partijen. Het vergroot de flexibiliteit door ontschotting van regelingen. Daarom verloopt de implementatie van het sturingsmodel in een groei-model. Het groei-model behelst zowel een groei in de vorm als een groei naar een bredere basis waardoor de integraliteit (ecologie, economie en sociale aspecten) van de aanpak van het landelijk gebied sterker tot zijn recht zal komen. Komend jaar zal de aandacht in de ontwikkeling van het model gericht zijn op 'ontbureaucratisering'

Bestuursovereenkomst

Op basis van het sturingsmodel sluiten het rijk en de gezamenlijke provincies jaarlijks voor een voortschrijdende periode van vier jaar een Bestuursovereenkomst. Hierin worden de gezamenlijke inzet van partijen, de te realiseren doelen en de daarvoor beschikbare middelen voor de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied vastgelegd. Over de verdeling van de beschikbare rijksmiddelen op basis van de bestuursovereenkomst worden vervolgens jaarlijks afspraken gemaakt tussen de provincies. In een doel-middelentabel die onderdeel is van de overeenkomst wordt hiervan een overzicht gemaakt. De tabel is opgebouwd uit de tabellen van de afzonderlijke provincies.

In de Bestuursovereenkomst 2002-2005 zijn de beleidsintenties verwoord in tekst en een doel-middelentabel. In de tabel staan de operationele doelen vermeld voor het landelijk gebied en de hoeveelheid middelen (m.n. rijk-) die hiervoor beschikbaar zijn. Daarnaast hebben rijk en provincie onderwerpen opgenomen die nog onder het sturingsmodel moeten worden gebracht, zoals bijvoorbeeld Programma Beheer. Verder staan procesafspraken vermeld over onderwerpen die nog nadere uitwerking behoeven. De volgende bestuursovereenkomst zou 2005-2009 moeten behelzen.

PUP's

Op basis van de Bestuursovereenkomst stellen de provincies jaarlijks Provinciale Uitvoeringsprogramma's (PUP's) op eveneens voor een voortschrijdende periode van vier jaar. Hierin worden de te behalen rijks- en provinciale doelen voor de verschillende gebieden gekoppeld aan de beschikbare rijks- en provinciale middelen. De provincie is verantwoordelijk voor het maken van afspraken met de gebiedsgerichte projecten over de te realiseren doelen en de beschikbare middelen daarvoor.

Bezuinigingen en tegenvallers

Dit jaar is er voor de uitvoering van het beleid een forse bezuiniging op de rijksbegroting toegepast, die vergaand gevolgen heeft voor de beleidsrealisatie in de komende jaren. Het betreft niet alleen een bezuiniging van € 70 miljoen op het verwervingsbudget in 2003 oplopend tot € 90 miljoen in 2004 en verder. Daarnaast worden tegenvallers op de begroting van het Ministerie van LNV in 2002 uit het budget voor verwerving gefinancierd, ondanks de afspraken in het Uitvoeringscontract van 2002, waardoor er nog minder ruimte overblijft. Ook in landinrichting is er in 2003 fors ingegrepen. Er nagenoeg geen verplichtingenruimte op het landinrichtingsbudget omdat de gevolgen van de operatie Drieslag in één jaar de verplichtingenruimte 2003 opsouperen. Er blijft landelijk maar 3,5 miljoen over voor nieuwe verplichtingen.

Uitvoeringscontract

In principe sluiten en rijk en de provincies op basis van de Bestuursovereenkomst en de PUP's jaarlijks voor een voortschrijdende periode van vier jaar een Uitvoeringscontract. Het Uitvoeringscontract houdt een bestuurlijk en financieel commitment in: bestuurlijke overeenstemming tussen rijk en provincies over doelen, gebieden en inzet van middelen.

Dit jaar zal er geen uitvoeringscontract gesloten worden. De uitvoeringsafspraken zullen in een briefwisseling worden vastgelegd. Het gat tussen de ambities van de provincies en de gegeven financiële ruimte van het Rijk is zo groot dat de provincies geen verantwoordelijkheid willen nemen voor de beleidsrealisatie van de geambieerde doelen over 4 jaar, danwel in 2018.

Groeimodel

Hiermee is het jaar 2003 weer een overgangsjaar geworden. De afspraken tussen rijk en provincies over een eenduidige koppeling van doelen en middelen zijn verder uitgewerkt. De afspraken over monitoring, evaluatie en verantwoording zijn al wel gemaakt en worden dit jaar geïmplementeerd. Maar de gevolgen van de afspraken in het regeerakkoord hebben zovergaande gevolgen voor de financiering van het beleid in het landelijk gebied dat opnieuw bekeken zal moeten worden welke vorm van aansturing van de beleidsrealisering zinnig is. Daarnaast kunnen de verkiezingen van a.s. januari (Tweede Kamer) en maart (Provinciale Staten) weer gevolgen hebben voor dit beleid en de realisering ervan.

PUP 2003

Het PUP 2003 is opgesteld in overleg met DLG en met vertegenwoordigers van gebiedsgerichte projecten. Op 27 januari 2003 wordt het voorgelegd aan de Provinciale Commissie Landelijk Gebied (PCLG) met uitnodiging van de PCWM en op 27 januari 2003 aan de statencommissie Ruimte en Groen met uitnodiging van de statencommissie Water en Milieu. GS van Utrecht hebben dit PUP op 17 december 2002 vastgesteld.

Het PUP 2003 vormt tevens de basis voor de prestatie-overeenkomst die voor 2003 met DLG zal worden gesloten. Over de uitvoering van het PUP 2003 zal begin 2004 verslag worden gedaan. DLG voert een groot deel van de regelingen uit, aangestuurd door de Provincie.

1.3 Leeswijzer

Gebiedsgerichte projecten zijn van groot belang voor de uitvoering van het rijks- en provinciale beleid voor het landelijk gebied. Om deze reden nemen ook de gebiedsgerichte projecten in dit PUP een centrale plaats in. De hoofdstukken 2, 3, 4 en 5 hebben in belangrijke mate betrekking op gebiedsgerichte projecten. Bijlage 1 geeft van alle gebiedsgerichte projecten een korte karakteristiek met een beschrijving van onder meer de organisatie, de doelstellingen, de actuele ontwikkelingen en de geplande maatregelen en de financiering daarvan in 2003.

Bijna alle gebiedsgerichte projecten voor het landelijk gebied in de provincie Utrecht betreffen landinrichtings- of SGB- (voorheen SGM-) projecten. De (subsidie)regelingen voor landinrichting en SGB vormen de belangrijkste (procedurele en financiële) 'motoren' voor de gebiedsgerichte projecten. In hoeverre dit ook voor 2003 zal gelden zal blijken gezien de ontstane situatie. Van de gebiedsgerichte projecten in de provincie Utrecht zijn alleen de projecten Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de Uiterwaarden geen landinrichtings- of SGB-project.

In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen voor wat betreft landinrichting. Verder wordt een overzicht gegeven van de lopende en voorgenomen landinrichtingsprojecten in de provincie Utrecht. Voor de SGB wordt een en ander beschreven in hoofdstuk 3. Er is nu ook duidelijkheid over welke gebieden wel of niet in de SGB regeling zijn toegelaten. In hoofdstuk 4 wordt stil gestaan bij de grondverwerving die voor de

voortgang van de meeste gebiedsgerichte projecten van groot belang is. Op dit moment is daarvan niet goed aan te geven wat de situatie daarvan in 2003 zal zijn. In hoofdstuk 5 wordt een korte beschrijving gegeven van de stand van zaken en planning van de verschillende gebiedsgerichte projecten in de provincie Utrecht.

De hoofdstukken 6 tot en met 11 betreffen meer specifieke instrumenten. Achtereenvolgens wordt in deze hoofdstukken ingegaan op de vaststelling van natuur- en beheersgebiedsplannen, natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer, kavelruil, de uitvoering van de Natuurbeschermingswet, de uitvoering van het rijkssoortenbeleid en de uitvoering van de EU-cofinancieringsregelingen.

In hoofdstuk 12 wordt een overzicht gegeven van alle eerder besproken uitvoeringsplannen. Hierin wordt de 'doelmiddelentabel' voor wat betreft de provincie Utrecht voor het Uitvoeringscontract weergegeven, welke doelen de provincie Utrecht gaat realiseren en welke rijks- en provinciale middelen hiermee gemoeid zijn.

2. Landinrichting

2.1 Algemeen

Landinrichting is een belangrijk instrument om, ook in de toekomst, doelen in het landelijk gebied te realiseren. Vernieuwing van het instrument landinrichting is met de herijking ingezet en is gericht op versnelling en flexibilisering en breder inzetten van het instrumentarium bij vormen van gebiedsgericht beleid. Daarnaast moest het te grote stuwmeer van langlopende verplichtingen worden gesaneerd. In 1999 is gestart met de implementatie van de herijking van de landinrichting en werd met de operatie Drieslag ook de verplichtingenstand tot een aanvaardbaar niveau teruggedrongen om ruimte te krijgen voor nieuw beleid.

Het is de bedoeling dat de Landinrichtingswet onder de naam Wet inrichting landelijk gebied (WILG) wordt aangepast. Het is nog onduidelijk wanneer deze nieuwe wet zal ingaan. Een belangrijk onderdeel van herijking is de overgang van een systeem met langjarige verplichtingen naar een systeem met kortlopende verplichtingen. Daarmee kunnen alleen nog verplichtingen worden aangegaan voor modules voor de duur van vier jaar en niet meer voor complete projecten met een langere uitvoeringsduur. Daarnaast zal er als uitvloeisel van het sturingsmodel gestuurd worden op doelen die voor het landelijk gebied zijn gesteld door het rijk. Hoe en met welke instrumenten die doelstellingen worden ingevuld bepalen de provincies.

Drieslag

Naast aanpassing van de wet was het ook noodzakelijk om de bestaande verplichtingenstand voor landinrichting te saneren zodat er extra geld beschikbaar komt voor nieuwe projecten en doelen in het landelijk gebied. Daarom is in 1999 ook gestart met operatie Drieslag. Onderdeel daarvan is de sanering van de verplichtingenstand door de provincies voor een bedrag van € 136 mln. (f 300 mln.). De provincies hebben aan deze taakstelling vrijwel voldaan. Als tegenprestatie biedt de minister van LNV de provincies tot 2010 de mogelijkheid om onderdelen van landinrichtingsprojecten voor een bedrag van in totaal € 181 mln. (f 400 mln.) uit andere middelen dan de (A1-)landinrichtingsmiddelen te financieren. Hierdoor komt het benodigde extra geld voor landinrichting beschikbaar voor de realisatie van bestaande en nieuwe projecten en doelen. Hoewel het rijksaandeel maar gedeeltelijk is geleverd, is besloten de saneringsoperatie met het behaalde resultaat als afgerond te beschouwen.

Het Utrechtse aandeel in de saneringstaakstelling van Drieslag bedraagt € 4,45 mln. (f 9,8 mln.). Deze is in overleg met de landinrichtingscommissies ingevuld in 1999 voor € 4,40 mln. (f 9,7 mln.). Door tegenvallers in de begroting van langlopende projecten is echter het resultaat van Drieslag op landelijk niveau onder druk komen te staan. Besloten is om deze begrotingsoverschrijdingen ten last te brengen van de beschikbare verplichtingenruimte 2003.

Terugblik 2002

In 2002 zijn een aantal projecten of modules daaruit in uitvoering gekomen. In SGP De Venen is gestart met een eerste uitvoeringsmodule. Het uitvoeringsprogramma van de Pilot Vallei zuidwest, onderdeel van de reconstructie, is in uitvoering. Met de financiering uit de Kaderregeling reconstructie zijn gronden aangekocht en zijn vistrappen met een provinciaal aandeel uit de POR (provinciale ontwikkelingsreserve) gerealiseerd. Herinrichting Binnenveld-west staat op het voorbereidingschema. Het gebied wordt nu meegenomen in de reconstructie. Langbroekerwetering en Linschoten zijn in 2002 officieel op het voorbereidingschema landinrichting geplaatst. Voor de ruilverkavelingen Lopikerwaard en Eemland werden de Plannen van Toedeling in 2002 vastgesteld. De ruilverkaveling Schalkwijk werd met de vaststelling van de Lijst van Geldelijke regelingen afgerond en werd de landinrichtingscommissie met dank voor de bewezen diensten opgeheven.

Voor de nieuw aan te gane verplichtingen voor 2002 is voldaan aan de afspraken van het uitvoeringsprogramma van 2002.

Overzicht landinrichtingsprojecten 2002	
In voorbereiding	In uitvoering
<ul style="list-style-type: none"> • Herinrichting Utrecht-West • Herinrichting Langbroekerwetering • RAK Linschoten 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruilverkaveling Lopikerwaard • Ruilverkaveling Eemland • Herinrichting Noorderpark • Herinrichting (deels SGP) Groenraven Oost • Rak kromme rij, 1^e module • SGP de venen, 1^e module • Pilot Vallei zuidwest

2.2 Beschikbare middelen landinrichting 2003

Algemeen

Volgens berekeningen van het rijk zijn er tot 2018 voldoende (rijks-)middelen beschikbaar voor landinrichting om de landelijke taakstellingen in 2018 te kunnen realiseren. De landelijke taakstelling waarvan het rijk daarbij is uitgegaan, zijn met name gebaseerd op het Structuurschema Groene Ruimte (SGR 1), de Vierde Nota RO (VINAC) en de 1^e tranche van de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur (NvM). Op basis van deze berekeningen zijn de totaal beschikbare middelen tot 2018 voldoende, maar komen deze middelen niet snel genoeg beschikbaar.

In het bijzonder de beschikbare verplichtingenruimte voor de eerstkomende jaren voor de uitvoering van landinrichting wordt door de provincies als probleem ervaren. Landelijk gezien is deze onvoldoende. Voor de continuïteit van de reeds in gang gezette landinrichtingsprojecten (inclusief SGP's) is landelijk verhoging op korte termijn noodzakelijk. Pas in 2004 zal de verplichtingenruimte weer geleidelijk toenemen. Het ministerie van LNV en de provincies hebben afgesproken zich in te spannen om in de komende jaren tot een verhoging te komen. Dit heeft voor 2002 reeds tot concrete afspraken over verhoging van de verplichtingenruimte geleid (van ca. € 18 mln. tot ca. € 32 mln.). Voor de jaren daarna wordt nog aan een oplossing gewerkt. Echter, door tegenvallers in 2002 heeft LNV aangegeven dat in 2003 aanzienlijk minder geld voor de kasuitgaven en verplichtingenruimte voor nieuwe modules beschikbaar te kunnen stellen.

Beschikbare middelen voor 2003

Bij de financiering van landinrichting wordt een onderscheid gemaakt tussen voorbereiding (opstellen en uitwerken van plannen), werkzaamheden uit te voeren door het Kadaster en uitvoering (het daadwerkelijk treffen van maatregelen). In onderstaande tabel 2.1. zijn de door de provincie Utrecht gevraagde/gewenste middelen voor 2003 voor deze onderdelen afgezet tegen de landelijk toegedeelde middelen.

Onderdelen Landinrichting	Verplichtingenruimte		Kas	
	Vraag (€ x 1000)	Beschikbaar (€ x 1000)	Vraag (€ x 1000)	Beschikbaar (€ x 1000)
A1-voorbereiding	212	267	566	267
Kadaster	719	p.m.	719	p.m.
A1-uitvoering	805	1.694	3.345	2.485

Tabel 2.1 Overzicht van door de provincie Utrecht gevraagde/gewenste verplichtingenruimte en kasmiddelen voor landinrichting voor 2003 en de (vooralsnog) aan de provincie Utrecht toegedeelde middelen.

Voor de werkzaamheden die door het Kadaster worden uitgevoerd in het kader van landinrichting is 684.000,- gevraagd en is 483.000,- beschikbaar gesteld. Door overloop van kosten naar 2003 is in 2003 echter 800.000,- nodig.

De interprovinciale toedeling van middelen is voor A1-voorbereiding en A1-uitvoering in belangrijke mate bepaald door de vraag van de provincies als verdeelsleutel voor de beschikbare budgetten.

Uit de tabel blijkt dat, naast het verwachte tekort voor kadasterwerkzaamheden, ook de toegedeelde kasmiddelen voor A1 -uitvoering onvoldoende zijn. De provincie heeft in het kader van de met het rijk overeengekomen

bezuiniging op landinrichting, zich garant gesteld om onvermijdelijke uitgaven die als wettelijke verplichting of ter voorkoming van rechtsongelijkheid te kunnen nakomen. Daarvoor werd in de kadernota voor 2001 in de begroting € 425.000 in de risicoparagraaf opgenomen. Daarbij werden claims als onvermijdelijk aangemerkt. Voor de Lopikerwaard wordt nu geconstateerd dat de onvermijdelijke kosten 1.136.000,- boven het restant van de begroting uitkomen. Als de provincie deze garantstelling beschikbaar stelt, levert dit een bijdrage aan het kasgeld, waarmee de ambities goeddeels kunnen worden gerealiseerd. Met deze middelen kunnen alle gewenste activiteiten in het kader van landinrichting worden uitgevoerd. Ook de beschikbare menskracht bij DLG in 2002 zal voldoende zijn om de gewenste activiteiten uit te voeren. Wellicht kunnen ook nog een aantal zaken voor 2004 worden voorbereid om de verplichtingenruimte van 2004 versneld te kunnen benutten.

Per gebied

Omdat pas heel recent de gegevens over beschikbare middelen bekend zijn geworden, wordt nu volstaan met de bovenstaande tabel als overzicht op hoofdlijnen. DLG moet de projectplannen daarop nog aanpassen en zal in de prestatieovereenkomst worden opgenomen. In afwachting van deze nadere uitwerking ontbreekt het overzicht per project op dit moment.

Wel is duidelijk dat in 2003 geen nieuwe verplichtingen kunnen worden aangegaan en dit jaar eventueel wel kan worden gebruikt om voorstellen daartoe voor 2004 voor te bereiden.

Bij de in uitvoering zijnde projecten is een onderscheid te maken tussen langlopende projecten met bijbehorende langlopende verplichtingen en projecten die volgens de herijking worden uitgevoerd in modules van 4 jaar.

In hoofdstuk 12 is een overzicht gegeven van de geplande inzet van de middelen, de vertaling naar de doelen wordt later gemaakt.

3. Subsidieregeling gebiedsgericht beleid (SGB)

3.1 Algemeen

Een instrument om de uitvoering van beleid in het landelijk gebied te integreren is de Subsidieregeling gebiedsgericht beleid en reconstructie concentratiegebieden (kortweg SGB).

Het doel van de SGB is in de plangebieden en de reconstructiegebieden de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in het landelijk gebied te verbeteren met betrekking tot de beleidsterreinen natuur, bos, landbouw, recreatie, cultuurhistorie, milieu en water. Deze doelstelling draagt indirect bij aan een goed woon-, werk- en leefklimaat en een goede economische structuur van het landelijk gebied.

De SGB is op 25 september 2001 in de Staatscourant gepubliceerd. De SGB komt in de plaats van een aantal aflopende subsidieregelingen op het gebied van milieu, verdroging, landschap en waterschapswerken. Het gaat dan om:

- SGM: Subsidiebesluit Gebiedsgericht Milieubeleid (voorheen BGM);
- GeBeVe: regeling Gebiedgerichte bestrijding verdroging;
- WCL: regeling voor Waardevolle CultuurLandschappen (niet van toepassing in Utrecht);
- A2: waterschapswerken - EHS.

In de regeling SGB is een programmeringsstelsel opgenomen voor het gebiedsgerichte beleid. De SGB is van toepassing in gebieden die door de provincies in het kader van deze regeling worden aangewezen. Deze aanwijzing behoeft goedkeuring door de ministers van VROM en LNV. Naast de gebieden die de provincie aanwijst, is de regeling van toepassing in reconstructiegebieden. De SGB is een belangrijk instrument voor de uitvoering van de Reconstructiewet concentratiegebieden.

Voor elk plangebied maakt een gebiedscommissie een gebiedsplan. Hierin staat beschreven wat de gewenste ontwikkelingen zijn voor het gebied. Het bijbehorende gebiedsprogramma geeft een beschrijving van de voorgenomen activiteiten voor een periode van vier jaar. Om voor projecten in 2003 subsidies te kunnen verstrekken dienen de projecten in de gebiedsplannen te zijn opgenomen.

Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende categorieën van activiteiten:

- herstel hydrologische systemen,
- diversificatie landbouw,
- vergroting recreatieve toegankelijkheid,
- vermindering milieubelasting en
- terugdringing verstoring.

Eindbegunstigden kunnen zijn particulieren, bedrijven, gemeenten, maatschappelijke organisaties, provincies en waterschappen. Provincies kunnen daarnaast subsidie ontvangen voor proceskosten. Het gaat dan om de kosten verbonden aan het opstellen en voorbereiden van een gebiedsplan en een bijbehorend uitvoeringsprogramma, de kosten van monitoring en evaluatie van een gebiedsplan en een reconstructieplan, en de kosten verbonden aan de begeleiding en uitvoering van het uitvoeringsprogramma behorend bij een gebiedsplan (art. 30 SGB).

De SGB valt volledig onder de werking van het sturingsmodel landelijk gebied. Dit brengt onder meer mee dat DLG de SGB uitvoert, beleidsmatig aangestuurd door de provincie. De subsidieaanvragen worden ingediend bij DLG, die na beoordeling de subsidiebeschikkingen afgeeft. DLG draagt ook zorg voor de verdere procedurele en financiële afwikkeling van het subsidie.

3.2 SGB-gebieden in de provincie Utrecht

De provincie Utrecht heeft de volgende SGB-gebieden, de gebieden waar zij de SGB wil toepassen, in het PUP 2001 aangewezen: Gelderse Vallei, De Venen, Loosdrechtse plassengebied, Noorderpark, Langbroekerwetering, Praamgracht, Ecologische verbindingzones en de Utrechtse Heuvelrug.

Op voordracht van de Provincie hebben de ministers van VROM en LNV de Gelderse Vallei, De Venen, Loosdrechtse plassengebied en Langbroekerwetering aangewezen als SGB gebied. De gebieden Noorderpark, Praamgracht, Ecologische verbindingzones en de Utrechtse Heuvelrug zijn als SGB gebied afgekeurd. De Ecologische verbindingzones omdat hier geen sprake is van een geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak. In het

oordeel van de ministeries was de problematiek in het Noorderpark te veel gericht op landinrichting en te weinig geïntegreerd gebiedsgericht. Praamgracht en de Utrechtse Heuvelrug vallen binnen de begrenzing van de reconstructie, zodat daar wel projecten met SGB gefinancierd kunnen worden. Voor de begrenzing van de gebieden wordt verwezen naar bijlage 3.

Naast de gebieden die de provincie aanwijst, is de regeling van toepassing in reconstructiegebieden. Voor de reconstructiegebieden en de gebieden waar sprake is van samenloop van SGB-aanwijzing en reconstructie geldt een afwijkende aanpak. In deze gebieden wordt een integraal reconstructieplan opgesteld. Dit vraagt de nodige tijd. Om de SGB toch te kunnen toepassen in de periode dat er nog geen reconstructieplan is, wordt 1-jarig geprogrammeerd. De gebiedscommissie is verantwoordelijk voor toetsing aan het toekomstig reconstructieplan.

3.3 Beschikbare middelen

Landelijk beschikbare middelen

Voor de uitvoering van de SGB in 2003 is een bedrag aan rijksmiddelen beschikbaar van € 34,0 mln, waarvan € 32 mln voor uitvoering. Binnen de SGB wordt een apart bedrag gepubliceerd voor de proceskosten van de Proeftuinen kwaliteitsimpuls Landschap. In Utrecht is er sprake van één proeftuin, nl. Langbroekerwetering.

Interprovinciale verdeling van de beschikbare middelen

De provincies hanteren voor de verdeling van de gelden voor 2003 dezelfde verdeelsleutel als voor de gelden van 2002. Wel is de sleutel voor SGB aangepast naar aanleiding van de overgang van de gemeente Loosdrecht naar Noord-Holland. Het SGB gebied ligt voor een klein deel nog in Utrecht maar de programmering wordt vanaf 2003 door Noord-Holland gedaan.

De gemeente Vianen is per 1 januari 2002 aan de Provincie Utrecht toegevoegd, ook hier is sprake van een SGB gebied, als onderdeel van de Ablasserwaard Vijfheerenland. Hiervoor blijft de programmering gedaan worden door Zuid-Holland, aangezien het grootste gedeelte van dit gebied in Zuid-Holland blijft liggen.

In verband met de herverdeling van de provincie grenzen zijn de percentages aangepast. Het aandeel van de provincie Utrecht in de beschikbare verplichtingenruimte van de SGB-regeling bedraagt voor 2003 6,2%. In 2002 was dat 6,95 %. De beschikbare middelen voor de uitvoering van de SGB komen hiermee op € 2,11 mln.

Reconstructie

Ook de middelen voor de reconstructie van de concentratiegebieden (hoge zandgronden, oostelijk deel provincie Utrecht) zullen via de SGB gaan lopen. De Reconstructiewet is in 2002 in werking getreden en daarmee is de SGB van toepassing op de reconstructie.

Voor het opstellen van het voorontwerp Reconstructieplan voor de gehele Gelderse Vallei heeft het Ministerie van LNV voor 2002 en 2003 € 0,5 mln. beschikbaar gesteld. De middelen zijn bedoeld voor de dekking van proces- en onderzoekskosten.

Proeftuin Langbroekerwetering

De proceskosten voor de Proeftuinen kwaliteitsimpuls Landschap wordt ook voor 2003 apart in de SGB toegezegd. Het percentage subsidie voor de planvorming en begeleidingskosten kan bij de Proeftuinen tot 100 % bedragen. Deze geldstroom loopt ook in 2003 via de categorie proceskosten van de SGB-regeling. Tevens is voor 2003 een deel van de uitvoeringskosten en het deel van de proceskosten voor de Proeftuin dat niet rechtstreeks door LNV betaald wordt opgenomen in het programma van Langbroekerwetering.

3.4 Verdeling van de beschikbare middelen over de SGB-gebieden

De totale vraag naar SGB-subsidie in 2003 uit de SGB-gebieden (ambitie) komt redelijk overeen met het beschikbare budget voor de provincie Utrecht. Het tekort bedraagt € 0.23 mln. In IPO-verband is afgesproken dat er op ambitie-niveau geprogrammeerd mag worden. Het is dus geen probleem dat er sprake is van beperkte overprogrammering. De totale kosten en de gevraagde SGB-middelen per gebied is in onderstaande tabel (tabel 3.1) weergegeven.

Gebied	Totale kosten 2003	Gevraagde SGB 2003
Gelderse Vallei- Utrecht oost	€ 2.453.000	€ 843.000
De Venen	€ 1.675.000	€ 895.000
Langbroekerwetering	€ 964.500	€ 477.300
Totaal	€ 5.092.500	€ 2.215.300
<i>Beschikbaar budget Utrecht (6,2 % van 32 mln euro)</i>		€ 1.984.000
Verschil		- € 231.300

De proceskosten artikel 30 (voor opstellen gebiedsplannen en uitvoeringsprogramma's) dienen door de provincie te worden aangevraagd bij het ministerie van LNV, artikel 31 lid 1 SGB. In de tabel voor de SGB zijn deze kosten niet onderscheiden van de proceskosten van artikel 20 SGB (voor voorbereidingskosten t.b.v. uitvoering concrete projecten).

3.5 Prestaties SGB 2003-2006

Terugblik op 2002

Het uitvoeringscontract voor het onderdeel SGB is in juni 2002 aan het rijk aangeboden door het IPO. In september volgde publicatie van het subsidieplafond. Door de late publicatie zijn in 2002 niet meer dan een tiental projecten beschikt. Projectvoorstellen uit de programmering van 2002 kunnen ook nog in 2003 ingediend worden.

Afspraken met het rijk voor 2003

In dit PUP staan de nieuwe afspraken die de provincie Utrecht met het rijk wil maken over prestaties en het daarbij behorende geld. Deels zijn dit afspraken die nog voortborduren op het Uitvoeringscontract 2002-2005, deels gaat het om nieuwe prestaties voor de periode 2003-2006.

In hoofdstuk 12 zijn deze afspraken terug te vinden in twee tabellen. De eerste gaat over de prestaties die we in de periode 2002-2005 willen gaan halen en het daarbijbehorende geld voor 2003. De tweede gaat over de prestaties die we in de periode 2003-2006 gaan halen en het bijbehorende geld voor 2003. Dit onderscheid is ook te vinden in de tabellen die bij de gebiedskarakteristieken in de bijlage zijn gevoegd. De tabellen tezamen geven een overzicht van de middelen voor 2003.

4. Grondverwerving en particulier natuurbeheer

4.1 Algemeen

DLG verwerft voor de uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijk gebied voor verschillende 'groene' doelen gronden in het landelijk gebied. Het verwerven van gronden door DLG vindt met name plaats in het kader van landinrichtings- en andere gebiedsgerichte projecten. Voor de EHS (nieuwe en bestaande natuur) worden ook buiten de gebiedsgerichte projecten gronden verworven.

Aangezien het waarschijnlijk is dat er dit jaar geen of heel weinig geld te besteden zal zijn voor grondverwerving en er op dit moment ook nog geen getallen bekend zijn, volgt hieronder een korte prioriteitstelling van de eventueel te besteden gelden.

Prioriteiten grondverwerving 2003 (20 december 2002)

Maximale grondverwerving in 2003:

Utrecht-West : Betreft RSG (randstadgroenstructuur). Snelle afronding i.v.m. woningbouw.
Grondverwerving was tot nu toe moeizaam.

Rak Kromme Rijn: Relatief klein project waarvan grondverwerving snel (1 à 2 jaar) kan worden afgerond.

Valleigeb. ZW : Reconstructie heeft een hoge bestuurlijke prioriteit. Grondverwerving was tot nu toe moeizaam.

Gelderse Vallei : Idem.

Uiterwaarden (alleen in geselecteerde gebieden):

- Amerongse Bovenpolder en Jaarsveld: gebieden kunnen snel worden afgerond.
- Uiterwaard Vianen: gebied heeft hoge prioriteit i.v.m. Ruimte voor de Rivier.

Noorderpark (onteigening 2 ha en verder alleen ter plekke verwerving nieuwe natuur, ook t.b.v. GWA):

Om gebied nabij stad z.s.m. in geheel af te ronden. (Tegelijkertijd in lijn hiermee uitbreiding taakstelling nastreven via planwijziging, daarna maximale grondverwerving hiervoor.)

Groenraven-Oost : Betreft deels RSG. Grondverwerving in een beperkt aantal jaren af te ronden, nabij stad.

De Venen (alleen in geselecteerde gebieden):

- Zegveld, Gageldonkereind, Wilnis-Bovenlanden: Vergevorderd, kansrijk en continuering prioriteit.
- Groot Mijdrecht Zuid (ook t.b.v. VROM)

Verder beperkte grondverwerving voor:

Bedrijfsvergroting in Langbroekerwetering.

Nieuwe natuur in overige gebieden alleen bij beroep op koopplicht.

Dit betreft de volgende gebieden: Eemland, Utrechtse Heuvelrug, Langbroekerwetering, Kromme Rijn overig, Uiterwaarden overig, De Venen overig, CAU-EVVV, Linschoten, Zuid-West Utrecht overig.

Bestaande natuur die belangrijk is voor realisatie Hart van de Heuvelrug.

4.2 Beschikbare middelen voor grondverwerving in 2003

PM

4.3 Grondverwervingsdoelstelling voor 2003

PM

5. Stand van zaken en planning gebiedsgerichte projecten

In dit hoofdstuk is kort de stand van zaken en de planning van de gebiedsgerichte projecten opgenomen. Meer informatie is opgenomen in de gebiedskarakteristieken in bijlage 1. Voor informatie over de ligging van de landinrichtingsprojecten en SGB-aandachtsgebieden wordt verwezen naar respectievelijk bijlage 2 en 3.

Schalkwijk (landinrichting)

De ruilverkaveling Schalkwijk is sinds 1985 in uitvoering. De aktepassering van het Plan van toedeling heeft in 1997 plaatsgevonden. De lijst van geldelijke regelingen is vastgesteld, zodat het project in 2002 is afgesloten en de landinrichtingscommissie is opgeheven.

Lopikerwaard (landinrichting)

De ruilverkaveling Lopikerwaard is in 1979 in uitvoering genomen. In 2002 werd het Plan van Toedeling vastgesteld. In samenhang daarmee worden kavelaanvaardings- en verbeteringswerken en de laatste onderdelen van de waterbeheersing en de ontsluiting uitgevoerd. Voor de uitvoering van 70 ha natuurontwikkeling in Willeskop is het bestek in augustus 2002 gegund, de uitvoering daarvan zal doorlopen tot 2004. De afsluiting van de ruilverkaveling wordt niet eerder verwacht dan eind 2005.

Eemland (landinrichting)

Voor de sinds 1988 in uitvoering zijnde ruilverkaveling Eemland is in 2002 het Plan van toedeling vastgesteld. In samenhang daarmee worden nog kavelaanvaardings- en verbeteringswerken uitgevoerd. Het project zal wellicht worden afgerond in 2005.

Noorderpark (landinrichting)

Het Noorderpark is sinds 1995 in uitvoering. In 2002 is gestart met de voorbereiding van de planwijziging waarin onder andere aanpassing van onteigeningsgrenzen en planonderdelen voor recreatie, natuur en landbouw kunnen worden geactualiseerd. Het gebiedsperspectief recreatief groen Utrecht kan daarbij worden betrokken. Verwacht wordt dat in 2004 het Plan van Toedeling ter inzage kan worden gelegd waarna de aktepassering in 2007 zal plaats vinden. Afronding van het project wordt verwacht in 2009.

Dit gebied is in 1998 tevens aangewezen als milieu-aandachtsgebied, omdat er sprake is van een stapeling van milieuproblemen. In het Noorderpark liggen twee kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden, Bethunepolder en Groenekan. Met SGM-subsidie is in de afgelopen jaren een extra impuls gegeven aan de bescherming van deze gebieden en de rest van het Noorderpark. Het gebied is door het Rijk niet geaccepteerd als SGB gebied. De provincie zal het komende jaar bekijken of zij in dit gebied toch aan de slag wil met een geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak, naast de landinrichting. Op die manier zou dan toch extra aandacht kunnen worden besteed aan onderwerpen als recreatie, water en milieu. Als wordt gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak naast de landinrichting, zullen we opnieuw een poging doen overeenstemming te krijgen met het rijk over de inzet van SGB.

Groenraven-Oost (landinrichting, deels Strategisch Groenproject (SGP))

De herinrichting Groenraven-Oost is eind 1998 vastgesteld en in 1999 gestart met de uitvoering. Gestart wordt met de eerste schatting voor het Plan van Toedeling en de voorbereiding van het fietspad De Uithof-Zeist in combinatie met de natuurontwikkeling. Het schoonwatertracé en de betekenis hiervan voor de verdrogingbestrijding zijn verder onderzocht en uitgewerkt. Een aanvullend onderzoek voor enkele onderdelen van het tracé is in 2002 gestart, zodat over de uitvoering in 2003 kan worden beslist. In 2010 wordt de afsluiting van de herinrichting verwacht.

Utrecht-West (landinrichting, Strategisch Groenproject (SGP))

Als nadere uitwerking van het gebiedsperspectief Groot Groengebied, werd het door de Raamplancommissie opgestelde Raamplan in 2001 door GS vastgesteld. Begin 2002 is de landinrichtingscommissie geïnstalleerd en opdracht verleend om een landinrichtingsplan op te stellen en uit te voeren. Daarbij is extra aandacht gevraagd voor de aspecten cultuurhistorie en landschap en de MER. In 2003 zal de opdracht worden uitgebreid met de locaties die in het gebiedsperspectief recreatief groen Utrecht zijn bepaald, nadat hierover instemming van de minister van LNV is verkregen.

Kromme Rijn (landinrichting)

Voor de ruilverkaveling met administratief karakter (RAK) Kromme Rijn is in december 2000 het landinrichtingsplan door GS vastgesteld. 6 maart 2001 is het plan positief door de stemming gekomen. Daarmee is gestart met de uitvoering deelplan 1. Deelplan 1 start met de 1^e schatting, de voorbereiding van het Plan van Toedeling, boerderijverplaatsing/- uitplaatsing en er is beperkt budget gereserveerd voor erf- en

kavelgrensbeplanting. Deelplan 2 loopt van 2004 tot 2006 en start met de ter visie legging van het Plan van Toedeling. Aan de hand van de eind 2002 gehouden wenszittingen, kan het Plan van Toedeling verder worden voorbereid. De procedure van de lijst van rechthebbenden en de uitkomsten van de eerste schatting worden in 2003 afgerond.

De Venen (landinrichting, SGP, SGB)

Het SGP De Venen werd na de vaststelling van het Plan van aanpak op het voorbereidingschema 1998 geplaatst. In het Plan van Aanpak van juli 1998 was voor een aantal gebieden de omvang en ligging van nieuwe natuur en recreatie nog niet concreet ingevuld. Tevens zijn aanvullende maatregelen ten gunste van de landbouw ontwikkeld. Op grond van de adviezen van de gebiedscommissies zijn in oktober 2000 door het algemeen bestuur (AB) definitieve besluiten genomen. Het beeld van de gewenste functiewijzigingen en overige maatregelen, dat grotendeels al was vastgelegd in het Plan van aanpak, is daarmee nu voor het gehele gebied De Venen afgerond en in de concrete uitvoeringsfase gekomen. De in 2000 opgerichte Stichting Ontwikkeling De Venen neemt de uitvoering ter hand. In 1999 is een Aankoopstrategieplan (ASP) vastgesteld. Daarin is de begrenzing opgenomen van de nieuwe natuurgebieden die door de gebiedscommissies zijn uitgewerkt en zijn opgenomen in het in 2001 door de provincie vastgestelde natuurgebiedsplan. In 2001 is de module verkaveling, inrichting en EHS (Waverhoek en Bovenlanden) in uitvoering genomen. In 2002 is de 2^e uitvoeringsmodule voor verkaveling in Oukoop Gerverscop en Kockengen, EHS en recreatie in het Parklandschap en verbindingzone langs de Groote Heicop in het Utrechtse deel vastgesteld en in uitvoering genomen en loopt door tot eind 2006. In het PUP 2001 is De Venen door de Provincie Utrecht aangewezen als kwetsbaar gebied in het kader van de SGB.

Gelderse Vallei (SGB, Reconstructie en landinrichting)

De Gelderse Vallei is eind jaren tachtig gestart als ROM-gebied. De reden lag niet alleen in de zware milieubelasting van dat moment, maar ook in de ligging tussen natuur- en recreatiegebieden van nationale betekenis (Veluwe, Heuvelrug en Randmeren). In 1993 is het Plan van Aanpak Gelderse Vallei vastgesteld. Het plan van aanpak staat voor landbouw, natuur en milieu.

De Reconstructiewet is in 2002 van kracht geworden. De Gelderse Vallei ligt binnen het reconstructiegebied Gelderse Vallei / Utrecht Oost. Daarvoor wordt een reconstructieplan opgesteld door de reconstructiecommissie. Tot die tijd worden in de Gelderse Vallei, aangevuld met Eemland, projecten uitgevoerd in de lijn van het Plan van Aanpak Gelderse Vallei. Hiertoe wordt jaarlijks een gebiedsplan opgesteld, op basis waarvan in de periode tot aan het reconstructieplan SGB-subsidie kan worden aangevraagd.

In de Gelderse Vallei is in 1998 voor het gebied Scherpenzeel-Renswoude een gebiedscommissie ingesteld en zijn voor de gebieden Leusden en Binnenveld-West werkgroepen ingesteld. Deze commissie en de werkgroepen hebben de mogelijkheden en wenselijkheden van de inzet van landinrichting voor deze gebieden verkend.

De ontwikkeling in Scherpenzeel-Renswoude is door de **reconstructiepijl Vallei-zuidwest** versneld. Na het positieve oordeel van de minister van LNV in februari 2000, werd in 2000 een uitvoeringsprogramma opgesteld. LNV had een bedrag van ca. € 4,5 mln. (fl. 10 mln.) voor de uitvoering tot en met 2002 beschikbaar gesteld. Daarnaast zal voor de uitvoering van maatregelen in het pilotgebied een bijdrage uit de SGB worden gevraagd. Na plaatsing op het voorbereidingschema in 2000 is de pilot in uitvoering genomen. Naast grondverwerving is in 2001 gestart met de aanleg van vispassages. De projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma zijn in 2002 afgerond. Vanaf 2003 worden projecten gefinancierd met middelen uit SGB en landinrichting.

De werkgroep Leusden heeft de wens te kennen gegeven als gebiedscommissie verder te willen werken aan een uitvoeringsprogramma. Besloten is om dit gebied te betrekken bij het reconstructieplan van de reconstructiecommissie.

Het concept-programma voor Binnenveld-West staat op het voorbereidingschema landinrichting maar heeft nog onvoldoende draagvlak bij de landbouw. Nagegaan zal worden hoe kan worden aangehaakt bij het op te stellen reconstructieplan voor de Gelderse Vallei en Utrecht Oost.

Langbroekerwetering (SGB, landinrichting en GBDA proeftuin)

Voor het Langbroekerweteringgebied is in 1998 een Plan van aanpak vastgesteld. In 1999 is gestart met de uitvoeringsgerichte uitwerking van onderdelen van dit Plan van aanpak. In 2000 is het opstellen van het uitvoeringsprogramma afgerond. Om het uitvoeringsplan ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren zijn middelen uit de SGB nodig. De Provincie Utrecht heeft voor het jaar 2001 één gebied als SGB-gebied aangewezen: het Langbroekerweteringgebied. Helaas is de regeling dat jaar zo kort open geweest dat uitvoering van projecten niet heeft kunnen plaatsvinden. Voor 2002 worden de eerst projecten inmiddels opgestart.

Langbroekerwetering is bij besluit van 24 september 2001 begrensd in de Regeling proeftuinen agrarisch natuurbeheer, een project met een looptijd tot 1 januari 2004. Binnen dit project wordt er gezocht naar mogelijkheden om landschap te financieren.

Langbroekerwetering is in 2002 op het voorbereidingschema landinrichting geplaatst om wanneer nodig te kunnen beschikken over extra instrumenten. Daarnaast valt een deel van het Langbroekerweteringgebied binnen de grenzen van het reconstructiegebied Gelderse Vallei-Utrecht oost.

Linschoten (landinrichting)

De herinrichting van Linschoten c.a. zal in 2000 in aansluiting op de opstelling van het Raamplan voor het Groengebied Utrecht-West, nader worden onderzocht. Dit initiatief van de GLTO-ZMO heeft betrekking op het gebied ten westen van de Meerndijk, aansluitend op het Raamplangebied. Aan de hand van het concept-landbouwontwikkelingsplan is dit gebied voorgedragen en geplaatst op het voorbereidingschema 2002. In overleg met de landinrichtingscommissie Utrecht-west en de GLTO zal de afbakening van deze projecten onderling nader worden bepaald.

Loosdrechtse Plassen (SGB)

Het Loosdrechtse Plassengebied ligt sinds 1 januari 2002 grotendeels in de Provincie Noord-Holland en programmering vindt daar plaats.

Uiterwaarden (NURG)

De uiterwaarden van de Nederrijn en de Lek maken onderdeel uit van de Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG). Het project wordt getrokken door een ambtelijke werkgroep onder leiding van de provincie. De werkgroep bestaat verder uit vertegenwoordigers van betrokken gemeenten, Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer en DLG. Doel van het project is: aanleg van natuurgebieden (totaal 1358 ha nieuwe natuur), vergroten van opvang- en afvoercapaciteit van de rivier en ontwikkeling van recreatie en landschap. Projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier zullen in de toekomst van grote invloed zijn op de uitvoering.

Utrechtse Heuvelrug (, deels nationaal park i.o., deels reconstructie)

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug in oprichting

Het Nationaal Park is nog steeds in de oprichtingsfase. De definitieve status van Nationaal Park vindt plaats wanneer het beheer- en inrichtingsplan wordt goedgekeurd door het ministerie van LNV. Begin 2003 wordt door het Overlegorgaan het beheer- en inrichtingsplan geaccordeerd.

Via het Ministerie van LNV heeft het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug i.o. voor 2003 een subsidiepot ter beschikking van € 242.700 (f 535.000,-) voor specifiek beheer, exploitatie, educatie, onderzoek en monitoring. De heuvelrug is groter dan het Nationaal Park en bijna in zijn geheel onderdeel van het reconstructiegebied. Toch is de karakteristiek van het gebied wezenlijk anders dan het 'echte' Valleigebied. Het gebied is afgevalen voor aanwijzing in het kader van de SGB regeling. Maar die delen die vallen onder het reconstructiegebied de Gelderse Vallei Utrecht-oost kunnen, indien relevant toch van deze regeling gebruik maken.

Praamgracht

Dit gebied heeft als hoofdthema verdrogingsbestrijding. Eind 2000 is gestart met uitvoeringsgericht onderzoek, hieruit moet blijken welke maatregelen het meest effectief zijn voor het bereiken van de doelen. Om de maatregelen die uit dit onderzoek naar voren komen te kunnen financieren, is het gebied door de Provincie aangewezen als SGB-gebied. Het Rijk heeft deze vraag niet gehonoreerd met als argumentatie dat het geen geïntegreerde problematiek betreft. Het gebied is echter in zijn geheel onderdeel van de reconstructie en de problematiek wordt dan ook in relatie tot haar omgeving aangepakt..

Ecologische verbindingzones

De ecologische verbindingzones zijn door de Provincie Utrecht aangewezen als SGB gebied. Het Rijk heeft deze vraag niet gehonoreerd met als argumentatie dat het geen geïntegreerde gebiedsgericht problematiek betreft.

Ecologische verbindingzones zijn groene verbindingen tussen natuurkerngebieden. Ze zijn essentieel voor het functioneren van de Ecologische hoofdstructuur. De locaties en doelstellingen van de ecologische verbindingzones zijn uitgewerkt in het Werkdocument ecologische verbindingzones (1993) en/of in de Natuurgebiedsplannen. Werkdocument en Natuurgebiedsplannen samen geven een compleet beeld van de noodzakelijke verbindingzones op provinciaal niveau. Doelstelling is dat de verbindingzones in 2018 zijn gerealiseerd. Structurele middelen om de verbindingzones aan te leggen zijn niet aanwezig. Daardoor stagneert de uitvoering van het provinciale beleid. Door afwijzing als SGB gebied zal er opnieuw hap snap naar financiering worden gezocht.

Verbindingszones die binnen een SGB gebied liggen kunnen wel gefinancierd worden met SGB. Uitgangspunt is, dat de ecologische verbindingszones in de betreffende programma's zijn uitgewerkt.

Vianen

Tengevolge van de provinciegrenswijziging is de gemeente Vianen onderdeel van de provincie Utrecht geworden. Vianen maakt onderdeel uit van het gebiedsgerichte project Alblasserwaard Vijfheerenlanden. De programmering van het totale gebiedsgerichte project blijft bij de provincie Zuid Holland omdat Vianen maar een klein onderdeel uitmaakt van het genoemde gebied.

6. Natuur- en beheersgebiedsplannen

6.1. Natuurgebiedsplannen

Per 1 januari 2000 is de nieuwe Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (SN) in werking getreden. De SN vloeit voort uit het Programma Beheer van het ministerie van LNV. Op basis van de SN kan de minister van LNV aan particulieren en terreinbeherende (natuurbeschermings)organisaties subsidie verlenen voor het beheer, ontwikkeling en omvorming van natuurterreinen. De SN vervangt een aantal 'oude' regelingen op dit terrein.

De basis voor de werking van de SN zijn door GS vastgestelde natuurgebiedsplannen. Deze natuurgebiedsplannen zijn in plaats gekomen van de begrenzings van reservata- en natuurontwikkelingsgebieden van GS op basis van de Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling (Rbon 1992). De natuurgebiedsplannen bepalen door de vastlegging van natuurdoelen (natuurdoeltypen) voor begrensde gebieden in belangrijke mate het kader voor de subsidiëring door LNV (LASER) van het beheer, ontwikkeling en omvorming van begrensde natuurterreinen.

In afwijking van de begrenzing van de reservata- en natuurontwikkelingsgebieden worden in de natuurgebiedsplannen niet alleen landbouwgronden ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden begrensd, maar ook bestaande natuurterreinen. Bij de begrenzings wordt rekening gehouden met de (potentiële) natuurkwaliteit, de doelen voor het gebied en het daarmee samenhangend strategische waterbeleid.

De begrenzing van bestaande natuurterreinen is nodig om subsidie mogelijk te maken voor de omvorming van een bestaande natuurdoeltype in een ander natuurdoeltype. Subsidie voor het beheer van bestaande natuurterreinen is in alle gevallen (ook zonder natuurgebiedsplan) mogelijk. De provincie Utrecht neemt, om zo groot mogelijke duidelijkheid te geven, alle bestaande natuurterreinen binnen de EHS en ook de belangrijkste natuurterreinen daarbuiten op in natuurgebiedsplannen.

Wanneer gebieden in een natuurgebiedsplan liggen is het ook voor particulieren mogelijk om met subsidie landbouwgrond om te zetten in natuurgebied. De provincie Utrecht heeft dit mogelijk gemaakt in alle natuurgebiedsplannen. Voorheen was subsidie voor de omzetting van landbouwgrond in natuurgebied en het beheer daarvan exclusief voorbehouden aan de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties.

De begrenzings van reservata- en natuurontwikkelingsgebieden zijn per 2003 inmiddels allemaal omgezet in natuurgebiedsplannen.

In de natuurgebiedsplannen zijn per gebied zoveel mogelijk in één keer opgenomen:

- de nog niet begrensde, tot nieuwe natuurgebieden om te vormen landbouwgebieden,
- de omzetting van de bestaande reservata- en natuurontwikkelingsgebieden,
- de bestaande natuurgebieden en
- de ecologische verbindingzones.

Om de natuurgebiedsplannen zo spoedig mogelijk te kunnen vaststellen heeft de provincie vanaf 1999 extra menskracht ingezet. De inzet van menskracht is van 3 fte geslonken naar 2 fte in 2002. Daarnaast was door de provincie 3,5 fte ingehuurd bij DLG. Aangezien veel projecten nu zijn afgerond en specifiek inhoudelijke kennis van de gebieden minder gevraagd wordt is er bij DLG uit de reguliere formatie 1 fte beschikbaar. Deze lijn wordt in 2003 doorgezet.

Eind 2002 zijn alle natuurgebiedsplannen vastgesteld. De Provincie Utrecht heeft 9706 ha natuurterrein begrensd in de natuurgebiedsplannen (SN) en 5680 ha in het beheersgebied (SAN). Kleine wijzigingen kunnen nog optreden naar aanleiding van inspraakreacties en aanpassingen die daaruit voortvloeien.

In 2002 is begonnen met het opstellen van het natuurgebiedsplan Vianen. Deze gemeente behoort sinds 1 januari 2002 tot de provincie. Het gaat hier in ieder geval de begrenzing van 205 hectare nieuwe natuur. Streven is om dit natuurgebiedsplan medio 2003 vast te stellen.

Tot slot zal gestart worden met een herziening van het natuurgebiedsplan Vecht- en Plassengebied. Deze herziening vindt plaats naar aanleiding planwijzigingen in het landinrichtingsproject Noorderpark, maar ook de uitkomsten van het onderzoek GIS-grondverwerving kunnen dan verwerkt worden.

In de plannen van het Ministerie van LNV wordt er aangegeven dat er gedacht wordt om nog meer in te zetten op 'particulier' natuurbeheer in plaats van verwerving door terreinbeheerders en meer op agrarisch natuurbeheer (de regeling SAN) in plaats van natuurbeheer (de regeling SN). Wanneer dit gedachtegoed beleid wordt zal de provincie Utrecht haar natuurgebiedsplannen moeten herzien.

De planning van de werkzaamheden is aangegeven in tabel 6.1.

Gebied	Natuurgebiedsplan Beheersgebiedsplan	2001				2002				2003				2004			
		Kwartaal				Kwartaal				Kwartaal				Kwartaal			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Eemland	Coelhorst																
Vecht- en Plassengebied	Vecht- en Plassengebied	X	X									X	X	X	X		
Kromme Rijngebied	Kromme Rijn	X															
Veenweidegebied	De Venen	X	X	X													
Uiterwaarden	Uiterwaarden	X	X	X													
Gelderse Vallei	Gelderse Vallei	X	X	X													
Eemland	Eemland			X	X	X	X										
Utrechtse Heuvelrug	Utrechtse Heuvelrug			X	X	X	X	X									
Zuid-West Utrecht	Zuid-West Utrecht			X	X	X	X										
Kromme Rijngebied	Vianen							X	X	X	X						
Utrecht	Beheersgebiedsplan									X	X	X	X	X	X	X	X

Tabel 6.1 Stand van zaken en planning natuurgebiedsplannen en beheersplan door de provincie Utrecht.

6.2 Beheersgebiedsplan provincie Utrecht

Per 1 januari 2000 is als uitvloeisel van het Programma Beheer ook de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN) in werking getreden. De SAN vervangt het onderdeel agrarisch natuurbeheer van de Rbon. De SAN omvat daarnaast een nieuwe rijkssubsidieregeling voor (kleine) landschapselementen.

Net zoals op basis van de Rbon kunnen GS op basis van de SAN beheersgebieden vaststellen. In deze gebieden is subsidie voor agrarisch natuurbeheer mogelijk. Voor het gehele Groene Hart is ook zonder dat begrenzing als beheersgebied plaatsvindt, subsidie op basis van de SAN mogelijk voor agrarisch natuurbeheer. Dit wordt gefinancierd uit de Kwaliteitsimpuls voor het Groene Hart.

In 2002 heeft er een partiële herziening van het beheersgebiedsplan Utrecht plaatsgevonden i.v.m. het aparte budget voor het Groene Hart. Sinds 1 januari 2002 valt dat budget binnen de SAN en bestaat er één budget voor heel Nederland.

Gelet op de groeiende belangstelling voor agrarisch natuurbeheer heeft de provincie Utrecht er voor gekozen één ruime jas begrenzing voor de gehele provincie Utrecht op te stellen volgens de nieuwe systematiek voor agrarisch natuurbeheer. Dit is gebeurd m.b.v. het beheersgebiedsplan Utrecht (één kaart) om de subsidiemogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer uit te breiden tot het gehele landbouwgebied van de provincie Utrecht. En ook om de subsidiemogelijkheden (quota) voor agrarisch natuurbeheer optimaal te kunnen schuiven tussen de verschillende gebieden en daarmee optimaal in te spelen op de bestaande belangstelling in gebieden. Medio 2000 is gestart met het opstellen van dit éne plan voor de gehele provincie, in december 2000 is dit plan vastgesteld. In dit plan zijn ook de in het verleden begrensde beheersgebieden integraal opgenomen. In 2002 is gestart met een integrale herziening van het beheersgebiedsplan Utrecht. Zaken die hierbij aan de orde komen zijn:

- wijziging bergboerengebieden
- inzetten van ganzenpakketten
- herziening landschapspakketten
- grenswijziging i.v.m Loosdrecht en Vianen
- extra hectares die voortvloeiën uit het opheffen van de kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Kleine wijzigingen

Het is mogelijk dat deze herziening tot 2004 doorloopt i.v.m. de complexe materie van bijvoorbeeld de bergboerengebieden.

6.3 Kleine Landschapselementen

De SAN bevat ook een rijkssubsidieregeling voor (kleine) landschapselementen. Subsidiëring van (kleine) landschapselementen is mogelijk in bestaande natuurgebieden en kan worden opgenomen in natuur-, beheers- en landschapsgebiedsplannen. Landschapsgebiedsplannen, die specifiek tot doel hebben de subsidiëring van kleine landschapselementen in gebieden mogelijk te maken, kunnen op basis van de regeling worden vastgesteld door GS.

De provincie Utrecht kiest er voor de mogelijkheid van subsidiëring van (gebiedseigen) landschapselementen op te nemen in het beheersgebiedsplan voor de gehele provincie. Doordat deze plannen betrekking hebben op het gehele landelijk gebied van de provincie Utrecht, wordt hiermee voor het gehele landelijk gebied de mogelijkheid van subsidiëring van landschapselementen op basis van de SAN geopend. Aparte begrenzing van landschapsgebieden opent aanvullend daarop geen nieuwe mogelijkheden. De begrenzing van landschapsgebieden blijft daarom achterwege in de provincie Utrecht.

Naast de SAN bestaat voor het gehele gebied van de provincie Utrecht reeds vele jaren een provinciale subsidieregeling voor kleine landschapselementen (KLE). Deze wordt uitgevoerd door Landschapsbeheer Utrecht (LBU). In 2000 heeft een ambtelijke werkgroep van de provincie en LBU de notitie 'Afstemming KLE en Programma Beheer' opgesteld (Cie R&G 0054).

Op basis van deze notitie heeft de provincie besloten zoveel mogelijk gebruik te maken van de nieuwe subsidiemogelijkheden voor kleine landschapselementen, die de SAN biedt. De lopende KLE-contracten worden uitgediend. Zodra deze zijn afgelopen kan, voor zover van toepassing, een beroep worden gedaan op de SAN. De KLE blijft voorlopig naast de SAN gehandhaafd, ter aanvulling en als vangnet. Voorlopig worden gelet hierop en in afwachting van de nog vast te stellen natuurgebiedsplannen slechts eenjarige KLE-onderhoudscontracten afgesloten. Voor aanleg en herstel van landschapselementen kan tot een subsidiebedrag van € 4.537 (f 10.000) naast de SAN ook via de KLE subsidie worden aangevraagd. Hierdoor kunnen relatief kleine projecten tot aanleg en herstel snel en eenvoudig worden afgehandeld. In 2003 zal een evaluatie van het functioneren van de SAN voor kleine landschapselementen in de Provincie Utrecht gehouden worden. Naar aanleiding van de conclusies hieruit zal besloten worden hoe er met de regeling KLE verder omgegaan wordt.

Verder zal de komende twee jaar, gedurende de evaluatieperiode van het Programma Beheer, overleg plaatsvinden met LNV over de noodzaak van regionale differentiatie van vergoedingen voor bepaalde landschapselementen. Hierna zal de balans worden opgemaakt voor wat betreft de uiteindelijke plaats van de KLE naast de SAN. Tot die tijd worden de normbedragen van de SAN aangehouden. De KLE is hierop aangepast. Het Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht tot wijziging van de Algemene subsidievoorwaarden in bovenstaande zin (Cie R&G 01/06) is in februari 2001 in werking getreden met de publicatie in het Provinciaal Blad.

De provincie streeft er naar dat LBU het landschapsloket wordt voor de acquisitie van alle landschapsonderhoud op basis van zowel de SAN als de KLE. Voor een goede werking hiervan is een goede samenwerking tussen LBU en Laser, de uitvoeringsorganisatie van de SAN, van groot belang.

6.4 Beleidswijziging

Het Ministerie van LNV heeft aangegeven dat als uitwerking van het strategisch akkoord (regeringsakkoord) er meer natuurbeheer moet plaatsvinden via particulier natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer om de bezuiniging op grondverwerving op te vangen. Voorwaarde binnen deze verschuiving is dat de kwaliteit en kwantiteit van het natuurbeleid in stand blijft. Hoe dit mogelijk is wordt op dit moment onderzocht. De Provincie Utrecht vraagt zich af of de natuurkwaliteit die met deze verschuiving gepaard gaat, gegarandeerd kan worden, naast het feit dat wanneer er meer natuur binnen de regeling SAN wordt gerealiseerd, deze natuur niet duurzaam is. Ook zijn de bedragen die gemoeid zijn met dit beheer binnen de SAN, hoger dan wanneer binnen de SN beheer plaatsvindt. Op de lange termijn zal met verwerving het beheer van deze gebieden zelfs goedkoper kunnen zijn, de termijn van beheer zal over 30 jaar bekeken moeten worden.

Wanneer deze verschuiving voor de realisering van natuur tussen de twee regelingen werkelijk doorgang vindt, zullen de natuurgebiedsplannen en het beheersplan aangepast moeten worden. Deze aanpassingen zullen ook weer plaatsvinden via de officiële inspraakprocedures en dus tijd en geld kosten. De planvorming hierover zal pas in de loop van 2003 duidelijk worden, na de verkiezingen en binnen een nieuw kabinet.

7. Natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer

7.1 Particulier natuurbeheer

In natuurgebiedsplannen kan, zoals reeds in paragraaf 6.1 gesteld, op basis van de SN subsidie mogelijk worden gemaakt voor particulieren om bijvoorbeeld landbouwgrond om te zetten in natuurgebied. Voorheen was subsidie voor de omzetting van landbouwgrond in natuurgebied en het beheer daarvan exclusief voorbehouden aan de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties. Daarnaast is op basis van de SN voor particulieren in alle gevallen subsidie mogelijk voor het beheer van bestaande natuurterreinen en, voor zover dit in overeenstemming is met een natuurgebiedsplan, ook voor de omvorming van bestaande natuurterreinen (wijziging van een bestaand natuurdoeltype in een ander natuurdoeltype).

LASER verleent subsidies op grond van de SN. DLG adviseert LASER daarbij inhoudelijk en houdt toezicht op de naleving van de subsidievoorwaarden. LASER en DLG geven algemene voorlichting over de regeling, maar dragen verder geen zorg voor de acquisitie van deelnemers. De provincie heeft voor een belangrijk deel deze taak op zich genomen. De provincie stimuleert en ondersteunt particulieren mee te doen aan de regeling. Daarnaast zal de acquisitie in de toekomst naar verwachting ook plaatsvinden door verenigingen van particuliere eigenaren.

In lopende landinrichtingsprojecten zal de ontwikkeling van nieuwe natuur worden bekostigd via het begrotingsartikel landinrichting en niet via de SN. Hiertoe is in de SN een afwijzingsgrond opgenomen voor alle elementen die onderdeel uitmaken van een vastgesteld landinrichtingsproject (september 2001). Het gevolg hiervan is dat particulier natuurbeheer niet meer is toegestaan in landinrichtingsprojecten. De beleidslijn van de provincie Utrecht is juist om particulier natuurbeheer zoveel mogelijk te stimuleren. In de vastgestelde natuurgebiedsplannen is overal (op een enkele uitzondering na) particulier natuurbeheer mogelijk gemaakt. Dus ook in lopende landinrichtingsprojecten. Er zijn nogal wat landinrichtingsprojecten in Utrecht, zie kaart 1. Voor deze gebieden zou particulier natuurbeheer uitgesloten zijn totdat er een plan van toedeling is opgesteld. Dit gaat in tegen de beleidslijn van de provincie.

In het kader van het nieuwe sturingsmodel zijn voor 2003, net als voorgaande jaren, geen middelen voor particulier natuurbeheer verdeeld over de provincies. In overleg tussen IPO en LNV zal bezien moeten worden hoe met de toedeling van middelen (inclusief de sturing van de provincies op de uitputting daarvan) de komende jaren verder wordt omgegaan. Provincies zijn van mening dat alle subsidiëring op basis van de SN (in de toekomst) onder de werking van het sturingsmodel zou moeten vallen. Juist omdat in de landinrichtingsgebieden nieuwe natuur moet worden bekostigd uit de landinrichting zal er dit jaar, nu er geen ruimte is voor nieuwe verplichtingen ook voor particulieren extra moeilijk.

Om subsidiebeschikkingen particulier natuurbeheer tot stand te brengen had de provincie overleg met een aantal landgoederen. Voorlopig is dit overleg opgeschort.

Gedeputeerde staten van Utrecht hebben in juli 2002 voor het eerst besloten subsidie te verstrekken voor de ontpachting. Het betreft een gedeelte van de gronden op landgoed Vollenhoven. Dit is gebeurd ten behoeve van de realisatie van nieuwe natuur op het landgoed. Om deze reden hebben GS tevens besloten de begrenzing op het landgoed aan te vullen met extra hectaren nieuwe natuur. Deze extra begrenzing vindt plaats op de gronden die vrijkomen na ontpachting. Voorwaarde bij het verkrijgen van subsidie voor ontpachting is dat er vóór 1 augustus 2004 particulier natuurbeheer zal plaatsvinden op de extra begrensde gronden.

7.2 Natuurbeheer door terreinbeherende organisaties

De subsidiëring van het beheer door de Particuliere natuurbeschermingsorganisaties (Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap) zijn in 2003 geheel onder de SN worden gebracht. De PNB's zullen 100% van de normkosten voor het beheer ontvangen. De provinciale bijdrage aan het beheer van Het Utrechts Landschap wordt hier op afgestemd. Inrichtingsmaatregelen door de PNB's vallen reeds vanaf 2000 volledig onder de SN.

Staatsbosbeheer kan geen gebruik van de SN maken. Wel worden in de natuurgebiedsplannen de natuurdoelen aangegeven, deze zijn richtinggevend. LNV financiert het beheer en de inrichtingsmaatregelen op terreinen van Staatsbosbeheer. Inrichtingsmaatregelen door SBB buiten landinrichting zullen uit het budget

“natuurontwikkeling buiten landinrichting (NBL)” en binnen de uiterwaarden uit de beschikbare middelen voor de Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG) worden gefinancierd.

Met de inwerkingtreding van de Subsidieregeling Natuurbeheer is in de eerste plaats de eigenaar/ toekomstige beheerder verantwoordelijk voor het opstellen van een inrichtingsplan voor de omzetting van landbouwgrond in natuurgebied of de omvorming van een bestaande natuurgebied. De rol van DLG is formeel beperkt tot inhoudelijke advisering van LASER en toezicht op de naleving van de subsidievoorwaarden. De provincie stelt natuurgebiedsplannen vast. Deze vormen in belangrijke mate het kader voor de subsidiëring.

In de provincie Utrecht wordt door DLG-Utrecht voor wat betreft haar betrokkenheid bij het opstellen van inrichtingsplannen voor terreinen van de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties de volgende lijn aangehouden. Binnen landinrichting is DLG steeds verantwoordelijk voor het opstellen van de inrichtingsplannen. Buiten landinrichting stelt DLG in principe voor SBB ook alle inrichtingsplannen op. Voor NM en HUL stelt DLG buiten landinrichting alleen op verzoek de inrichtingsplannen op.

Uiterwaarden/NURG

De beschikbare bedragen voor NURG en de ontwikkelingen in de uiterwaarden zijn nog niet bekend.
PM.

Natuurontwikkeling buiten Landinrichting (NBL)

Natuurontwikkeling buiten landinrichting zal dit jaar waarschijnlijk niet plaatsvinden.
PM

7.3 Agrarisch natuurbeheer

Met de inwerkingtreding van de SAN is de subsidiëring van agrarisch natuurbeheer van DLG overgegaan naar LASER. DLG adviseert LASER daarbij, net zoals bij de SN, nog wel inhoudelijk en houdt toezicht op de naleving van subsidievoorwaarden. LASER en DLG geven algemene voorlichting over de regeling, maar dragen verder geen zorg voor de acquisitie en begeleiding van deelnemers. Acquisitie zal in de toekomst naar verwachting vooral plaatsvinden door agrarische natuurverenigingen en Landschapsbeheer Utrecht (zie voor de subsidiëring van kleine landschapselementen ook paragraaf 6.2).

In het kader van het nieuwe sturingsmodel zijn voor 2003, net als voorgaande jaren geen middelen voor agrarisch natuurbeheer verdeeld over de provincies. In overleg tussen IPO en LNV zal bezien moeten worden hoe met de toedeling van middelen (inclusief de sturing van de provincies op uitputting daarvan) de komende jaren verder wordt omgegaan. Provincies zijn van mening dat de subsidiëring op basis van de SAN (in de toekomst) onder de werking van het sturingsmodel zou moeten vallen.

Het Platform agrarisch natuurbeheer, waarvan de provincie Utrecht, DLG, GLTO-ZMO, LBU stichting LaMi en de agrarische natuurverenigingen deel uitmaken, ondersteunt het agrarisch natuurbeheer. Betrokken partijen spannen zich in het kader van het Platform in zoveel mogelijk agrariërs te stimuleren werk te maken van natuurbeheer op hun bedrijf. Zo worden agrarische natuurverenigingen ondersteund bij hun werkzaamheden. De oprichting van verenigingen wordt gestimuleerd of bestaande verenigingen breiden hun werkgebied uit. De provincie Utrecht stelt geld beschikbaar voor het platform, voorbeeldprojecten, onderzoek en communicatie. Twee keer per jaar wordt een overleg georganiseerd tussen de besturen van de agrarische natuurverenigingen om nieuwe ontwikkelingen te bespreken en lijnen uit te zetten voor de komende jaren. Het zwaartepunt van de aandacht zal komende jaren uitgaan naar de kwaliteitsverbetering binnen het agrarisch natuurbeheer. De Provincie richt zich vooral op de voorlichting voor de agrariërs. Met name in de planmatige aanpak van weidevogelbeheer en randenbeheer is een kwaliteitsslag te maken. Een samenhangende aanpak in de gebieden is van groot belang voor de natuurresultaten van de verschillende maatregelen.

Omdat de subsidie vanuit het Rijk op het gebied van de kennisinfrastructuur is opgehouden wordt de krant Boer en Natuur, die twee keer per jaar werd uitgegeven door het Platform agrarisch natuurbeheer, omgevormd tot een inlegvel in het blad van de Stichting LaMi. Dit biedt een plaats voor discussie en uitwisseling van informatie tussen verenigingen. Het gezamenlijk telefoonnummer voor vragen over agrarisch natuurbeheer wordt opgeheven. Er werd nauwelijks meer op gebeld. Er wordt via de agrarische natuurverenigingen, stichting LaMi en LBU (platform agrarisch natuurbeheer) contact gezocht.

In onderstaand staatje is aangegeven hoe de provinciale gelden uit de nota 'witte gebieden beleid' worden aangewend.

	2003	2004	2005	2006
Witte gebieden beleid	€ 45.380	€ 45.380	?	?
Weidevogel coördinator	€ 31.760 prov € 31.760 LNV	€ 31.760 prov € 0 LNV	?	?
Medewerker agr. Natuurbeheer	€ 22.690	€ 22.690	?	?
KLE projectgeld	€ 557.000	€ 547.000	€ 547.000	€ 547.000
KLE medewerker	€ 131.625	€ 116.625	€ 116.625	€ 116.625

Tabel 7.1 verdeling provinciale gelden voor natuurprojecten (in het 'witte gebied') buiten de EHS.

8. Kavelruil (A3)

Kavelruil is een relatief goedkope manier om tot een betere verkaveling te komen. Provincie Utrecht wil het gebruik van het instrument kavelruil meer stimuleren om zo de doelstellingen voor het landelijk gebied te verwezenlijken. Kavelruil wordt vooral ingezet ter verbetering van de landbouwstructuur en de realisering van de ecologische hoofdstructuur.

Rijksregeling Kavelruil

De Rijksregeling kavelruil vergoedt de kosten voor notaris en kadaster voor 100%. Aanvragen voor de toepassing van de regeling kavelruil worden door DLG binnen het beschikbare krediet afgehandeld. Deze aanvragen kunnen zowel door de Stichting Kavelruil als door particulieren worden ingediend. Voor de Rijksregeling kavelruil is uit de BDU voor Utrecht € 75.000 beschikbaar gesteld. Met deze middelen kan naar verwachting 400 ha worden geruild.

Stichting ter bevordering van de Utrechtse Kavelruil

Om het gebruik van het instrument kavelruil te stimuleren heeft de provincie Utrecht in samenwerking met de GLTO in 1995 de stichting ter bevordering Utrechtse kavelruil opgericht. Voor de stichting is een coördinator voor heel Utrecht actief. Daarnaast zijn er sinds enkele jaren ook twee gebiedscoördinatoren aangesteld. Een voor het Utrechtse deel van de Venen (inclusief CAU-EVVV) en een voor het Utrechtse deel van de Gelderse Vallei. Het Kadaster ondersteunt de kavelruilcoördinatoren voor De Venen en de Gelderse Vallei met verkenningen van mogelijke toedelingen. Het voornemen is de komende jaren ook voor andere gebieden zoals de Langbroekerwetering gebiedscoördinatoren aan te stellen. Waar mogelijk worden de kosten van de kavelruilcoördinatoren ten laste gebracht van de daarvoor beschikbare begrotingsonderdelen van gebiedsprojecten.

De financiering vanuit het ETO-fonds (begrotingspost Uitvoering BNLU, onderdeel Kadernotaproject 2000 'Natuur 21') is in 2001 beëindigd. Om de komende jaren kavelruil verder te stimuleren is in de Kadernota voor de komende 4 jaar jaarlijks € 113.500 beschikbaar gesteld door de provincie (Kadernota 2002 projectnr. 16). De provincie draagt daaruit bij aan de financiering van de kosten van de (parttime) kavelruilcoördinatoren. Om kavelruil te stimuleren zal de stichting worden verbreed en zal de komende jaren het werkapparaat verder worden geprofessionaliseerd.

9. Uitvoering Natuurbeschermingswet

Door de Provincie Utrecht is voor 2003 een bedrag van € 45.670 voor de uitvoering van de Natuurbeschermingswet gevraagd. Aan de hand van de gevraagde bedragen van alle provincies en op basis van een technische verdeelsleutel worden de financiële middelen voor 2003 vervolgens verdeeld. Het gevraagde bedrag van € 45670 is toegekend. Hiermee kunnen alle gewenste maatregelen in 2003 worden uitgevoerd.

In tabel 9.1 zijn de geplande activiteiten en uitgaven voor 2003 weergegeven. In de tabel zijn ook indicatief de wensen voor 2004 tot en met 2006 weergegeven.

In vergelijking met vorig jaar is het NB wet terrein: Terra Nova weggevalen, dit terrein ligt in de gemeente Loosdrecht en is overgegaan naar de Provincie Noord-Holland.

Activiteiten	2003 €	2004 €	2005 €	2006 €
Beheer				
Subsidiëring beheer Schoolsteegbosjes	12.000	12.000	12.000	12.000
Subsidiëring beheer Oeverlanden De Winkel	4.720	4.720	4.720	4.720
Subsidiëring beheer oeverlanden het Gein	3.950	3.950	3.950	3.950
Subsidiëring beheer Kamerikse Nessen	5.000	5.000	5.000	5.000
Aanbrengen beschoeiing Kamerikse Nessen	25000	5.000	-	-
Subsidiëring beheer oeverlanden Aa en Angstel	-	-	-	-
Subtotaal	50.670	30.670	25.670	25.670
Opstellen beheersplannen				
Oeverlanden Aa en Angstel	-	-	-	-
Subtotaal	0	0	0	0
Totaal	50.670	30.670	25670	25.670

Tabel 9.1 Activiteiten en uitgaven uitvoering Natuurbeschermingswet 2003 t/m 2006

10. Uitvoering rijks- en provinciaal soortenbeleid

Het Meerjarenprogramma uitvoering rijkssoortenbeleid 2000-2004 vormt de basis voor de uitvoering van het rijkssoortenbeleid in de komende jaren. Het meerjarenprogramma is gezamenlijk opgesteld door het ministerie van LNV, de provincies en soortenbeschermingsorganisaties.

Op basis van het Meerjarenprogramma stelt LNV jaarlijks € 0,91. beschikbaar aan de provincies voor het uitvoeren van maatregelen voor rijksaandachtssoorten, die opgenomen zijn in vastgestelde rijkssoortbeschermingsplannen, en voor het uitvoeren van maatregelen voor andere rijksaandachtssoorten waarvoor in de planperiode soortbeschermingsmaatregelen zullen worden opgesteld. Maximaal 20% van de € 0,91 mln. kan worden ingezet voor de overige landelijk en regionaal bedreigde soorten.

Voor de verdeling van de € 0,91mln. over de provincies wordt op basis van de verspreiding van de rijksaandachtssoorten over de provincies een ondergrens aangehouden van € 45.378 of € 68.067 per jaar. Voor de provincie Utrecht bedraagt de ondergrens € 68.067. Het resterende bedrag van € 181.512 na toepassing van deze ondergrenzen, wordt jaarlijks verdeeld op basis van voorstellen van provincies.

Voor 2003 heeft de provincie Utrecht tezamen met de provincies Noord- en Zuid-Holland een project voorstel voor maatregelen ten behoeve van Groene glazenmaker in het Groene hart ingediend. Dit gezamenlijk project is begroot op € 95.000. Er is op dit moment nog geen duidelijkheid of dit project ook daadwerkelijk gehonoreerd gaat worden. Voor 2003 is voor de provincie Utrecht voor de uitvoering van het rijkssoortenbeleid derhalve € 68.067 beschikbaar. Vanuit wordt gegaan dat voor 2003 tot en met 2004 ook jaarlijks € 68.067 beschikbaar is. Het voornemen is de beschikbare middelen in 2002 te besteden aan het treffen van maatregelen ter uitvoering van:

• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Akkerplanten:	€ 6.500,--
• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Moerasvogels:	€ 10.000,--
• Maatregelen in kader van gecombineerd plan Moerassen:	
1. Soortbeschermingsmaatregelen Ringslang	€ 5.000,--
2. Soortbeschermingsmaatregelen Kamsalamander	€ 5.000,--
3. Soortbeschermingsmaatregelen Winterjuffers	€ 2.000,--
4. Soortbeschermingsmaatregelen Moerasplanten	€ 5.000,--
• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Steenuil:	€ 5.000,--
• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Groene glazenmaker:	€ 7.500,--
• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Noordse woelmuis:	€ 5.000,--
• Soortbeschermingsmaatregelen conform soortbeschermingsplan Gentiaanblauwtje	€ 5.000,--
• Soortbeschermingsmaatregelen voor Utrechtse soorten (o.a. mossen essenhakhout en stroomdalflora):	€ 14.000,--
-----	
Totaal	€ 70.000,--

Daarnaast voert de provincie Utrecht de landelijke coördinatie van het Soortbeschermingsplan Groene glazenmaker uit. Hiervoor is in 2002 € 27.227 van het rijk ontvangen. Voor 2003 is een gelijk bedrag begroot

Door het nog niet beschikbaar zijn van alle rijkssoortbeschermingsplannen, is de omschrijving van de treffen maatregelen nog zeer globaal. In de komende maanden zullen de maatregelen concreet worden ingevuld.

In 2002 zal ca € 36.302,-- aan autonome provinciale middelen (exclusief) aan het provinciale soortenbeleid worden besteed; voor een belangrijk deel betreft dat subsidiëring van derden die uitvoering geven aan het provinciale soortenbeleid. Daarnaast vindt uitvoering van het soortenbeleid plaats in het kader van inrichtings- en beheersprojecten van terreinen.

11. Uitvoering EU-cofinancieringsregelingen

11.1 EU-Kaderverordening Plattelandsvernieuwing

Met ingang van 2000 biedt de EU-Kaderverordening Plattelandsontwikkeling mogelijkheden voor Brusselse cofinanciering. Het gaat dan primair om ondersteuning van de economische vitaliteit en de ecologische duurzaamheid van de landbouw en bosbouw. Daarnaast is bevordering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de plattelandseconomie en de leefbaarheid van het platteland mogelijk. Basis voor de cofinanciering vormt het Nederlandse Plattelandsontwikkelingsplan (POP), waarvoor de vier landsdelige Rurale Ontwikkelingsplannen als bouwstenen hebben gediend. De provincies hebben een sturende rol bij de verdeling van de Brusselse gelden. Voor de provincie Utrecht is voor 2002 een EU cofinancieringsbijdrage beschikbaar van circa € 1,27 (f 2,8) mln.

Voor 2002 hebben GS de volgende verdeling van de middelen per thema vastgesteld.

Subsidie categorie	Bedrag in € mln.
c opleiding en kennisverspreiding m.b.t. duurzame landbouw	0,10
O dorpsvernieuwing en cultuurhistorie	0,23
Q waterbeheer in de landbouw	0,32
s plattelandstoerisme	0,21
t milieu, natuur, landschap	0,42
Totaal	1,28

Tabel 11.1 POP 2002 in de provincie Utrecht

Het toekennen van EU-subsidies geschiedt op basis van aan het POP ontleende toetsingscriteria en advisering door de PCLG. De concrete uitbetaling geschiedt via de door de EU daartoe bevoegde betaalorganen DLG en LASER. Naast de feitelijke uitbetaling, toetsen zij de projecten aan de EU-regels. Om te voorkomen dat een project in de laatste fase strandt vanwege strijd met de EU-regelgeving, zal voorafgaande aan de toekenning van subsidies door GS overleg over de projecten plaatsvinden met DLG.

In de jaren 2001 en 2002 is het moeilijk gebleken deze gelden uit te putten. De oorzaken zijn divers. Toch wil de Provincie Utrecht in 2003 haar uiterste best doen deze middelen volledig weg te zetten.

11.2 Structuurfonds doelstelling 2 (het EPD-D2)

Het Europese structuurfonds doelstelling 2 (D2) is bedoeld voor ondersteuning van de economische en sociale omschakeling van in structurele moeilijkheden verkerende gebieden. Vanwege de ingrijpende ruimtelijke, economische en sociale gevolgen van de reconstructie in de concentratiegebieden is een deel van de reconstructiegebieden aangewezen als D2 gebied. Hier valt een deel van Oost-Utrecht onder, de Gelderse Vallei.

Voor het Utrechtse deel is per jaar € 1,50 (f 3,3) mln. Europees D2 geld beschikbaar voor de periode 2000-2006. Net als bij het POP gaat het om cofinanciering. Gemiddeld draagt het Europees D2-fonds 33 % bij. De overige 67% moet door het Rijk en de regio worden opgebracht. Een gezamenlijk programmeringsdocument voor de D2 gebieden in Gelderland, Overijssel en Utrecht is zomer 2001 door Brussel goedgekeurd.

11.3 Communautair initiatief LEADER+

Het communautair initiatief LEADER+ is net als de EU-kaderverordening plattelandsontwikkeling gericht op versterking van de economische en sociale vitaliteit van het landelijk gebied. Het verschil is dat de EU-kaderverordening bedoeld is voor cofinanciering van algemene subsidieregelingen van de overheid, terwijl LEADER+ juist is bedoeld voor ondersteuning van kleinschalige gebiedsprocessen, die gedragen worden door maatschappelijke groeperingen (bijv. agrarische natuurverenigingen). Voor de provincie Utrecht zal per jaar circa € 0,36 (f 0,8) mln. LEADER+ -geld beschikbaar zijn voor de periode 2000-2006. De subsidie bedraagt maximaal 50 % van de projectkosten. Het Programmadocument LEADER+ voor west Nederland is zomer 2001 vastgesteld door Brussel.

Het Bureau Regio Randstad werkt aan een programmadocument voor LEADER+. Mogelijke gebieden in Utrecht waar co-financiering kan worden ingezet zijn De Venen/Lopikerwaard (m.n. voor de thema's landbouw,

natuur en recreatie) en Kromme Rijn/Langbroekerwetering (m.n. voor de thema's landbouw, cultuurhistorie en recreatie).

11.4 Provinciale middelen

In 2001 hebben PS besloten om, aansluitend op de EU-co-financiering, voor de jaren 2001 tot en met 2003 jaarlijks een bedrag van € 0,23 (f0,5) mln. aan te wenden uit de POR voor Plattelandsontwikkeling. Deze middelen zijn bedoeld om de financiering van projecten die voor EU-subsidie in aanmerking komen geheel rond te krijgen en voor projecten die stroken met het provinciale beleid maar die buiten de regels van de EU-budgetten vallen.

12. PUP 2003-2006

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de te behalen doelen gecombineerd met de middelen die daarmee gemoeid zijn. Omdat voor grondvererving (en officieel voor landinrichting en SGB ook niet) is het nog niet mogelijk een uitgewerkte tabel voor landinrichtings- en grondverervingsdoelen te geven. (tabel 12.1 ontbreekt vooralsnog, 20 dec 2002)

Wel is voor SGB uitgewerkt hoe de programmering eruit ziet en welke doelen er gehaald gaan worden met de bestede gelden.

- tabel 12.1: voor alle onderdelen waarover afspraken worden gemaakt in het UC, de prestaties per instrument in termen van uit te geven middelen (incl. aan te gane verplichtingen) en de provinciale middelen die de provincie Utrecht daaraan bijdraagt;
- tabel 12.2: de te leveren prestaties voor SGB voor de periode 2002-2005 in termen van doelen. Deze is nogmaals toegevoegd omdat een deel van deze verplichtingen nog aangegaan worden in 2003, op het budget van 2002;
- tabel 12.3: de te leveren prestaties voor de nieuw aan te gane verplichtingen voor SGB in termen van doelen, 2003-2006. De tabel betreft de ambitie en niet de beschikbare middelen (het verschil is klein).

Tabel 12.1 kan pas worden toegevoegd wanneer de definitieve brief van de Minister van LNV is gestuurd over de gelden voor landinrichting en grondvererving en de verdeling over de provincies van de grondvererving is geaccordeerd.

Provincie Utrecht (doel/middelentabel t.b.v. BO 2002-2005) totaal tabel SGB in €					
Prestaties / operationeel doel voor 4 jaar (2002-2005) i.k.v. SGB	Prestaties in 2005 (ha/km/aantal)	Totale kosten 2002-2005	Totale SGB-bijdrage 2002-2005	Totale kosten 2003	SGB-bijdrage 2003
1. Natuur					
1a Natuur terrestrisch					
Afname areaal verdroogd gebied	250 ha	200.000	100.000	40.000	20.000
Toename areaal met gewenste stikstofdepositie (NHx + NOx)	50 ha	50.000	25.000	15.000	5.000
Toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen	500 ha	300.000	150.000	85.000	50.000
Toename areaal dat is gericht op terugdringing van verstoring d.m.v. verkeer	200 ha	250.000	125.000	60.000	30.000
1b Natuur aquatisch					
Toename areaal oppervlaktewater met emissiereductie P en N	1000 ha	500.000	100.000	160.000	100.000
Afname aantal ongezuiverde lozingen	1000 ha	200.000	100.000	70.000	40.000
Areaal gesaneerde waterbodern	0	0	0	0	0
Areaal natuurvriendelijke oever / natte verbindingzone	125 km	1.000.000	500.000	200.000	100.000
2. Bos en landschap					
Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling bos en landschap	100 ha	100.000	50.000	25.000	10.000
Toename areaal (en/of aantal) behoud, herstel en ontwikkeling cultuurhistorische en archeologische waarden	100 ha	550.000	250.000	130.000	100.000
Toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied	100 ha	500.000	250.000	165.000	100.000
3. Recreatie en wonen					
4. Landbouw					
Areaal (en aantal) economisch verbrede landbouw	650 ha	163.445	81.772	85.327	42.663
5. Drinkwater					
Subtotaal		3.813.445	1.731.722	1.035.327	597.663
6. Proceskosten SGB					
Proceskosten art. 20 en 30 SGB		1.080.000	568.381	274.201	137.100
Totaal		4.893.445	2.300.103	1.309.528	734.763

Tabel 12.2 prestaties SGB, doelen voor 2005

Provincie Utrecht (doel/middelentabel t.b.v. BO 2003-2006) totaal tabel SGB					
in €					
Prestaties / operationeel doel voor 4 jaar (2003-2006) i.k.v. SGB	Prestaties in 2006 (ha/km/aantal)	Totale kosten 2003-2006	Totale SGB-bijdrage 2003-2006	Totale kosten 2003	SGB-bijdrage 2003
1. Natuur					
1a Natuur terrestrisch					
Afname areaal verdroogd gebied	355 ha	840.000	307.500	370.000	77.500
Toename areaal met gewenste stikstofdepositie (NHx + NOx)	ha	85.000	42.500	85.000	42.500
Toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen	500 ha	245.000	132.500	145.000	72.500
Toename areaal dat is gericht op terugdringing van verstoring d.m.v. verkeer	250 ha + 30	260.000	105.000	100.000	40.000
1b Natuur aquatisch					
Toename areaal oppervlaktewater met emissiereductie P en N	0	0	0	0	0
Afname aantal ongezuiverde lozingen	500 ha	100.000	40.000	40.000	10.000
Areaal gesaneerde waterbodem	0	0	0	0	0
Areaal natuurvriendelijke oever / natte verbindingzone	25 km + 10 km	1.315.200	574.200	1.304.200	568.600
2. Bos en landschap					
Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling bos en landschap	115 ha + 1 km	178.000	79.000	118.000	59.000
Toename areaal (en/of aantal) behoud, herstel en ontwikkeling cultuurhistorische en archeologische waarden	200 ha + 1 aantal	265.000	157.500	115.000	57.500
toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied	1000 ha + 7 aantal	350.000	175.000	200.000	100.000
3. Recreatie en wonen					
4. Landbouw					
areaal (en aantal) economisch verbrede landbouw	500 ha + 485 aantal	1.065.450	532.725	415.450	207.725
5. Drinkwater					
Subtotaal		4.703.650	2.145.925	2.892.650	1.235.325
6. Proceskosten SGB					
Proceskosten art. 20 en 30 SGB		1.025.000	312.500	890.360	245.180
Totaal		5.728.650	2.458.425	3.783.010	1.480.505

Tabel 12.3 Prestaties SGB doelen voor 2006